

Oikeusalan ammatit - Irlanti

Tämän sivun alkukielistä versiota [en](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Tällä sivulla luodaan yleiskatsaus Irlannin oikeusalan ammatteihin.

Oikeusalan ammatit – johdantoa

Valtion oikeudenkäyttöelimenä toimii tuomioistuinlaitos perustuslain 34 §:n ja tiettyjen lakien mukaisesti: ensisijaisesti noudatetaan tuomioistuinten perustamista ja kokoonpanoa koskevaa vuoden 1961 lakia (Courts (establishment and Constitution) Act 1961) ja tuomioistuimia koskevan vuoden 1961 lakia (Courts (Supplemental Provisions) Act 1961, sellaisena kuin se on muutettuna). Tuomarit nimitetään oikeusallalla toimivien hakijoiden joukosta. He hoitavat tehtäviään täysin riippumattomasti. Tuomarikunnan riippumattomuudesta säädetään perustuslaissa. Asianajajat jaetaan toimistoasianajajiin (jotka keskittyvät suoraan asiakaspalveluun) ja oikeudenkäyntiasianajajiin, jotka ovat erikoistuneet puolustukseen ja oikeusriitoihin.

1. Tuomarit

Tuomarinimityksiä käsittelevä neuvoa-antava lautakunta (Judicial Appointments Advisory Board, JAAB) selvittää tuomarinvirkaan nimitettävien henkilöiden sopivuuden ja ilmoittaa asiasta hallitukselle. Lautakunta perustettiin tuomioistuimia ja tuomioistuinvirkamiehiä koskevilla vuoden 1995 lailla (Court and Courts Officers Act 1995). Lautakuntaan kuuluvat ylimmän muutoksenhakutuomioistuimen presidentti (Chief Justice), ylemmän oikeusasteen tuomioistuimen (High Court) presidentti sekä alemman oikeusasteen ylemmän tuomioistuimen (Circuit Court) ja alemman oikeusasteen tuomioistuimen (District Court) puheenjohtajat, oikeuskansleri, asianajajaliittojen nimetyt edustajat sekä kolme oikeus- ja lakiuudistusministerin nimittämää henkilöä. Presidentti nimittää tuomarit hallituksen esityksestä. Tuomarit ovat riippumattomia, ja heitä sitovat ainoastaan perustuslaki ja muu lainsäädäntö. Perustuslain mukaisesti tuomareiden lukumäärästä säädetään laissa.

Supreme Court (ylin muutoksenhakutuomioistuin) käsittää oikeuden presidentin (Chief Justice), joka toimii myös puheenjohtajana, ja seitsemän muuta tuomaria (Judges of the Supreme Court). High Courtin eli ylemmän oikeusasteen tuomioistuimen presidentti on viran puolesta Supreme Courtin jäsen. High Court käsittää oikeuden presidentin, joka vastaa tuomioistuimen toiminnan organisoinnista, ja muita tuomareita (Judges of the High Court). Supreme Courtin presidentti ja Circuit Courtin presidentti ovat viran puolesta High Courtin jäseniä. High Courtissa on presidentti ja 35 tuomaria. Circuit Court (ylempi alemman oikeusasteen tuomioistuin) käsittää oikeuden presidentin lisäksi tuomareita (Judges of the Circuit Court). District Courtin presidentti on viran puolesta Circuit Courtin jäsen. District Court käsittää oikeuden presidentin lisäksi tuomareita (Judges of the District Court). Tuomareiden palkoista säädetään aika ajoin laissa.

Tuomareiksi nimitetään päteviä toimisto- tai oikeudenkäyntiasianajajia, joilla on tietty määrä kokemusvuosia asianajajan käytännön työstä (tutkimustyötä ei oteta huomioon). District Courtin tuomareista säädetään lain Courts (Supplemental Provisions) Act 1961 29 §:n 2 momentissa seuraavasti: District Courtin tuomariksi voidaan nimittää toimisto- tai oikeudenkäyntiasianajaja, joka on harjoittanut ammattiaan vähintään kymmenen vuotta. Lain Courts and Courts Officers Act 1995 30 §:n mukaan Circuit Courtin tuomariksi voidaan nimittää toimisto- tai oikeudenkäyntiasianajaja, joka on toiminut ammatissa kymmenen vuotta. Lain Courts and Courts Officers Act 2002 mukaan High Courtin tai Supreme Courtin tuomariksi voidaan nimittää oikeudenkäynti- tai toimistoasianajaja, joka on harjoittanut ammattia vähintään 12 vuotta. Kuten edellä todetaan, tuomarit ovat riippumattomia, ja heitä sitovat ainoastaan perustuslaki ja muu lainsäädäntö. Virkaan astuessaan tuomarit antavat seuraavan vakuutuksen perustuslain 34 §:n 5 momentin 1 alamomentin mukaisesti:

"Kaikkivaltiaan Jumalan läsnä ollessa lupaan ja vakuutan, että hoidan Supreme Courtin presidentin (tai muun tuomarin) virkaa oikeudenmukaisesti, uskollisesti ja parhaan kykyni mukaan suosimatta, syrjimättä tai pelkäämättä ketään ja että puolustan perustuslakia ja muita lakeja. Jumala minua ohjatkoon ja auttakoon."

Perustuslain nojalla High Courtin tai Supreme Courtin tuomari voidaan erottaa vain, jos hän on syyllistynyt tekoon, josta lain mukaan voi seurata viraltapano, tai jos hän on tullut terveydentilansa takia kyvyttömäksi hoitamaan virkaansa, ja silloinkin ainoastaan parlamentin (Oireachtas) ala- ja ylähuoneessa hyväksytyllä perustelulauselmalla.

Tuomioistuimia koskevassa vuoden 1924 laissa (Courts of Justice Act 1924) ja District Court -tuomioistuimia koskevassa vuoden 1946 laissa (Courts of Justice (District Court) Act 1946) on samanlaiset Circuit Courtin ja District Courtin tuomareita koskevat säännökset.

2. Oikeuskansleri ja syyttäjälaitoksen johtaja

Perustuslain 30 §:n mukaan oikeuskansleri (Attorney General) neuvoo hallitusta oikeudellisissa kysymyksissä. Presidentti nimittää oikeuskanslerin pääministerin (Taoiseach) esityksestä. Oikeuskanslerin on erottava virastaan pääministerin vaihtuessa. Oikeuskansleri on yleensä vanhempi oikeudenkäyntiasianajaja. Oikeuskanslerin ei edellytetä luopuvan itsenäisestä ammatin harjoittamisesta, mutta oikeuskanslerit ovat kuitenkin tehneet niin viime vuosina.

Hallituksen lainopillisena neuvonantajana oikeuskansleri tutkii tarkasti kaikki lainsäädäntöehdotukset, jotka hallitus aikoo esittää parlamentin ylä- ja alahuoneelle hyväksyntää varten. Lisäksi oikeuskansleri antaa hallitukselle neuvoja kansainvälisissä kysymyksissä, kuten kansainvälisten sopimusten ratifiointissa. Oikeuskanslerin tehtävänä on myös edustaa kansalaisia, kun on kyse näiden oikeuksien puolustamisesta. Tällaisissa tapauksissa oikeuskansleri voi panna oikeudenkäynnin vireille tai toimia asiassa vastaajana. Vaikka pääministeri nimittää oikeuskanslerin, tämä on riippumaton hallituksesta. Perustuslain mukaan oikeuskansleri on aina päävastaaja tapauksissa, joissa lainsäädännön perustuslainmukaisuus asetetaan kyseenalaiseksi.

Ennen vuotta 1976 oikeuskansleri vastasi kaikkien vakavien rikosten syytteeseenpanosta. Perustuslain mukaan tästä tehtävästä voi huolehtia myös joku toinen henkilö, jolle on siihen laissa annettu valtuudet. Syyttäjälaitoksen johtajan virka (Director of Public Prosecutions) luotiin lain Prosecution of Offences Act 1974 2 §:llä. Vuonna 1976 voimaan tulleen lain tarkoituksena oli, että syytteeseenpanosta huolehtisi poliittisista kytkennöistä vapaa virkamies. Hallitus nimittää syyttäjälaitoksen johtajan, joka on kuitenkin virkamies eikä siis joudu eroamaan hallituksen vaihtuessa, kuten oikeuskansleri. Näin varmistetaan syytteeseenpanotoiminnan jatkuvuus. Vuoden 1974 laissa säädetään lisäksi, että syyttäjälaitoksen johtaja on virkaansa hoitaessaan riippumaton. Hallitus voi erottaa syyttäjälaitoksen johtajan vain, jos Supreme Courtin presidentistä, yhdestä High Courtin tuomarista ja oikeuskanslerista koostuva komitea on antanut lausunnon johtajan terveydentilasta tai toiminnasta.

☞ [Syyttäjälaitoksen johtaja](#) päättää, asetetaanko henkilö syytteeseen vakavasta rikoksesta ja millainen syyte tulee olemaan. Syyttäjälaitoksen johtaja huolehtii rikosten syytteeseenpanosta, mutta useimmissa lievemmissä rikoksissa syytteeseenpanon voi hoitaa ☞ [Gardaí](#) eli poliisiviranomainen, eikä asiaa tarvitse lähettää syyttäjälaitoksen johtajalle. Tällaisissa tapauksissa syyttäjälaitoksen johtajalla on oikeus neuvoa poliisiviranomaista asian hoitamisessa. Vaikka syyttäjälaitoksen johtaja huolehtii aiemmin oikeusministerille kuuluneesta syytteeseenpanotoiminnasta, oikeusministeri nostaa edelleen syytteen kansainvälisissä asioissa, esimerkiksi kun on kyse rikoksesta epäillyn tai tuomitun luovuttamisesta toiseen valtioon.

3. Oikeusviraston (Courts Service) työntekijät

Oikeuden kansliahenkilökunnan (Court Registrars ja Court Clerks) palkkaamisesta huolehtii Courts Service (oikeusvirasto).

Oikeuden kansliahenkilökunta vastaa tuomioistuinten yleisestä hallinnosta. Court Registrarin päätehtävänä on avustaa tuomaria oikeuden istunnossa ja huolehtia, että tuomioistuinten kitkattomaan toimintaan tarvittavaa hallintoa hoidetaan tehokkaasti.

Courts Service on marraskuussa 1999 toimintansa aloittanut riippumaton oikeushenkilö, jonka hallitus perusti lailla Courts Service Act, 1998. Courts Service on vastuussa toiminnastaan oikeusministerille (Minister for Justice and Equality) ja sen välityksellä hallitukselle.

Courts Service hoitaa seuraavia tehtäviä:

- vastaa tuomioistuinten hallinnosta
- tarjoaa tukipalveluja tuomareille
- antaa yleisölle tietoja tuomioistuinten toiminnasta
- vastaa tuomioistuinten käyttämien rakennusten hankinnoista, hallinnoinnista ja ylläpidosta
- palvelee ja neuvoo tuomioistuimen käyttäjiä.

Seriffi

Jokaisessa Irlannin kreivikunnassa on seriffi (Sheriff), joka on virkamies ja jonka tehtävänä on ulosmitata ja myydä tavaroita velan suorittamiseksi tuomioistuimen antaman tuomion jälkeen. Seriffien nimittämiseen sovelletaan lakia Court Officers Act 1945, jonka 12 §:n 5 momentin mukaisesti seriffiksi voidaan nimittää joko oikeudenkäynti- tai toimistoasianajaja, joka on harjoittanut ammattiaan vähintään viisi vuotta, tai henkilö, joka on toiminut vähintään viiden vuoden ajan apulaisseriffin (under-sheriff) tai seriffin konttoripäällikkönä tai lähimpänä avustajana. Kyseisen lain 12 §:n 6 momentin g almomentissa säädetään, että valtiovarainministeri tarkistaa ajoittain edellä mainittujen säännösten nojalla palkattavien seriffien työehdot kuultuaan ensin oikeusministeriä asiasta.

5. Toimistoasianajajat (Solicitors)

Irlannin asianajajayhdistys ([☞ Law Society of Ireland](#)) valvoo toimistoasianajajaksi haluavien opiskelijoiden koulutusta, ja sillä on valtuudet kohdistaa kurinpitotoimia laillistettuihin toimistoasianajajiin. Toimistoasianajajaksi haluavan on suoritettava kolmen vuoden mittainen harjoittelu ja läpäistävä asianajajayhdistyksen järjestämät kurssit. Asianajajayhdistyksen kursseille päästäkseen henkilöllä on oltava korkeakoulututkinto tai muu vastaava tutkinto; tästä vaatimuksesta käytetään nimitystä "Preliminary Examination requirement". Tämän jälkeen henkilön on läpäistävä asianajajayhdistyksen loppukoe, joka käsittää kolme osaa: FE-1, FE-2 ja FE-3. Osa FE-1 koostuu kahdeksasta keskeisestä aihealueesta: yhtiöoikeus, valtiosääntöoikeus, sopimusoikeus, rikosoikeus, kohtuusharkintaa koskevat oikeusohjeet (Equity), Euroopan yhteisön lainsäädäntö, kiinteistöoikeus ja vahingonkorvausoikeus (Tort Law). FE-2 ja FE-3 ovat ammatillisia osia, joista FE-2-osuus koostuu 14 viikon mittaisesta luento-osuudesta, jonka päätteeksi järjestetään koe, sekä 18 kuukauden työharjoittelujaksosta, joka muodostaa osan aiemmin mainittua opiskelijan harjoittelua. FE-3 eli jatkokurssi kestää seitsemän viikkoa ja käsittää luentoja, joiden päätteeksi järjestetään koe. Kun tämä osuus on suoritettu, hänet voidaan hyväksyä toimistoasianajajien luetteloon. Toimistoasianajajia koskevan lain (Solicitors (Amendment) Act 1994) 51 §:n mukaan, oikeudenkäyntiasianajajista voi tulla toimistoasianajajia ilman, että heidän täytyy suorittaa koulutusohjelmaa kokonaan.

Asianajajayhdistys voi kohdistaa kurinpitotoimia laillistettuihin toimistoasianajajiin. Vuosien 1954-1994 Solicitors Actin perusteella asianajajayhdistyksen kurinpitolautakunnalla (Disciplinary Tribunal) on valtuudet tutkia esimerkiksi varojen väärinkäyttöä koskevia syytöksiä, ja se voi siirtää asian High Courtin presidentille. Presidentti voi poistaa toimistoasianajajan ammatinharjoittamisoikeuden määräajaksi ja palauttaa oikeuden. Kurinpitolautakunnalla on valtuudet vaatia toimistoasianajajaa palauttamaan varoja asiakkaille, jos asianajaja on perinyt liian suuria palkkioita.

Asetuksessa S.I. (Statutory Instrument) No. 732 of 2003, the European Communities (Lawyers' Establishment) Regulations 2003, todetaan, että oikeudenkäynti- tai toimistoasianajajan ammatin harjoittamisesta kiinnostuneiden jäsenvaltioiden juristien on pyydettävä rekisteröintiä asianajajayhdistykseltä (Bar Council tai Law Society). Hakemus käsitellään, ja hyväksytylle hakijalle toimitetaan todistus rekisteröinnistä. Asianajajayhdistyksen kielteisestä päätöksestä voi valittaa High Courtiin.

6. Oikeudenkäyntiasianajajat (Barristers)

Honorable Society of King's Inns järjestää loppututkinnon suorittaneille tarkoitettua koulutusta, jonka läpäisseet henkilöt voivat käyttää nimeä "barrister-at-law" ja toimia oikeudenkäyntiasianajajina. King's Inns on lakimiesyhdistys, jonka toimintaa valvovat yhdistyksen hallituksen jäsenet (Benchers of the Honorable Society of King's Inns) ovat tuomareita ja vanhempia oikeudenkäyntiasianajajia. Oikeudenkäyntiasianajajan nimitykseen oikeuttavalle kurssille voivat hakea pääsykokeen kautta henkilöt, jotka ovat suorittaneet King's Innsin oikeustieteellisen tutkinnon (Diploma in Legal Studies) tai muun vastaavan oikeustieteen loppututkinnon. Ensin mainitun tutkinnon pituus on kaksi vuotta (osa-aikaopiskelua), kun taas barrister-at-law-kurssi on yksivuotinen tai moduuliopetuksena kaksivuotinen. Kun opiskelijat ovat läpäisseet kurssin, Supreme Courtin presidentti hyväksyy heidät asianajajiksi, ja seremonian jälkeen tuoreet oikeudenkäyntiasianajajat allekirjoittavat asianajajaluettelon. Ennen ammatinharjoittamista heidän on kuitenkin täytettävä vielä lisäehtoja.

Jotta oikeudenkäyntiasianajaja voi harjoittaa ammattiaan, hänen on oltava lakikirjaston (Law Library) jäsen. Lakikirjastossa asianajaja voi työskennellä ja päästä käsiksi lakiteksteihin ja muuhun aineistoon tiettyä vuosimaksua vastaan. Ennen lakikirjaston

jäsenyyttä oikeudenkäyntiasianajajan on valittava itselleen ohjaaja tai mestari eli vanhempi asianajaja, joka on harjoittanut ammattiaan vähintään viiden vuoden ajan. Mestarin ohjauksessa tapahtuvan, yleensä vuoden kestävä harjoittelun aikana vastikään laillistetusta oikeudenkäyntiasianajajasta käytetään nimitystä 'devil'. Mestari opettaa oppilaalleen oikeudenkäyntiasianajajan käytännön työtä ja pyytää yleensä tätä avustamaan lausuntojen laatimisessa oikeudenkäyntiä varten ja aineiston tutkimisessa sekä osallistumaan oikeudenkäyntiin mestarin puolesta.

Oikeudenkäyntiasianajajien toimintaa valvoo [☞ General Council of the Bar of Ireland](#), jonka toiminta ei perustu lainsäädäntöön. General Counciliin valitsevat vuosittain oikeudenkäyntiasianajajat, ja Council laatii asianajajien ammattisäännöt (Professional Code of Conduct), jotka oikeudenkäyntiasianajajien edustajat tarkistavat ajoittain. Ammattisäännöissä esitetään oikeudenkäyntiasianajajien velvollisuudet.

Syytteet ammattisääntöjen rikkomisesta tutkii Bar Councilin alaisena toimiva ammattikäytäntöä valvova komitea (Professional Practices Committee), johon kuuluu myös muita kuin oikeudenkäyntiasianajajia. Komitea voi määrätä sakkoja ja nuhdella asianajajaa ja erottaa hänet lakikirjaston jäsenyydestä määrääjäksi tai lopullisesti. Komitean päätöksistä voi valittaa vetoomuslautakuntaan (Appeals Board), johon kuuluu yksi Circuit Courtin tuomari ja myös maallikkojäsen.

Perinteisesti oikeudenkäyntiasianajaja on vastaanottanut ohjeet toimistoasianajajalta, eivätkä asiakkaat ole saaneet olla suoraan yhteydessä oikeudenkäyntiasianajajiin. Kyseistä käytäntöä tutkittuaan hyviä kauppatapoja valvova lautakunta (Fair Trade Commission) antoi asiasta vuonna 1990 raportin, jossa se totesi, että periaate, joka ehdottomasti kieltää suorat yhteydenotot oikeudenkäyntiasianajajaan, rajoittaa kilpailua ja tulisi siksi poistaa ammattisäännöistä. Lautakunta katsoi kuitenkin, että eräissä tapauksissa toimistoasianajajan mukanaolo on edelleen suotavaa. Lautakunta suosittelee, ettei toimistoasianajajaa tulisi velvoittaa - lakisääteisesti tai muuten - olemaan läsnä oikeudenkäynnissä oikeudenkäyntiasianajajaa neuvomassa. Lautakunnan suosituksia ei ole pantu täytäntöön kokonaisuudessaan, mutta ammattisääntöihin on tehty useita muutoksia, jotta eräät organisaatiot (Approved Professional Bodies) voisivat ottaa suoraan yhteyttä oikeudenkäyntiasianajajiin.

On olemassa sekä nuorempia (junior counsel) että vanhempia (senior counsel) oikeudenkäyntiasianajajia. Oikeudenkäyntiasianajajat toimivat perinteisesti nuorempina asianajajina useita vuosia, ennen kuin he voivat hakea vanhemman asianajajan arvonimeä. Nuoremmasta asianajajasta ei automaattisesti tule vanhempaa asianajajaa, eivätkä kaikki nuoremmat asianajajat välttämättä hae lainkaan vanhemman asianajajan arvoa. Yleensä useimmat oikeudenkäyntiasianajajat kuitenkin harkitsevat vanhemman asianajajan arvonimeä 15 työvuoden jälkeen. Vanhemmaksi asianajajaksi haluavat hakevat arvonimeä oikeusministeriltä, mutta varsinaisen nimityksen tekee hallitus oikeusministerin esityksestä; oikeusministeri kuulee asiassa myös Supreme Courtin presidenttiä, High Courtin presidenttiä ja Bar Councilin puheenjohtajaa.

Yleensä nuoremmat asianajajat laativat ja valmistelevat lausuntoja ja hoitavat eräitä tuomioistuinasioita etupäässä alemmissa oikeusasteissa. Vanhemman asianajajan tehtäviin kuuluu nuorempien asianajajien laatimien lausuntojen tarkastaminen ja vaikeampien oikeusjuttujen hoitaminen High Courtissa ja Supreme Courtissa.

7. Kreivikuntien rekisteriviranomaiset (County Registrars)

Kreivikuntien rekisteriviranomaisilla ([☞ County Registrars](#)) on toimistoasianajajan pätevyys ja heidät nimittää hallitus. He hoitavat alemman oikeusasteen ylempään tuomioistuimeen (Circuit Court) liittyviä oikeudellisuonteisia tehtäviä ja johtavat kyseisten tuomioistuinten kanslioita.

He toimivat myös kreivikunnan tuomariviranomaisina (County Sheriff) Dublinia ja Corkia lukuun ottamatta.

8. Notaarit (Notaries)

Supreme Courtin presidentti nimittää julkiset notaarit avoimessa istunnossa. Julkisen notaarin päätehtävät ovat seuraavat:

- asiakirjojen oikeaksi todistaminen
- asiakirjoissa olevien allekirjoitusten oikeaksi todistaminen ja varmentaminen
- kauppa-asiakirjojen, kuten vekseleiden ja velkakirjojen, sekä meriasioiden protestointi
- vakuutusten, lakimääräisten ilmoitusten ja valaehtoisten todistusten (Irlannin tuomioistuimissa vireillä olevia oikeudenkäyntejä lukuun ottamatta) vastaanottaminen

Notaarin arvoa haetaan anomuksella, josta on käytävä ilmi hakijan asuinpaikka ja ammatti, kyseisessä piirikunnassa (district) olevien julkisten notaarien lukumäärä, piirikunnan asukasmäärä, ja perustelut julkisen notaarin tarpeelle ja/tai selvitys notaarin vakanssin vapautumisesta. Hakijan on toimitettava anomuksen tueksi valaehtoinen todistus, johon liitetään yleensä kuuden paikallisen toimistoasianajajan ja paikallisen liikeyhteisön kuuden johtohenkilön allekirjoittama todistus hakijan kelpoisuudesta. Supreme Courtin presidentille lähetetään anomuksesta ennakoilmoitus (Notice of Motion), jonka Supreme Courtin kanslia

toimittaa Irlannin notaariliiton kirjanpitäjälle (Registrar of the Faculty of Notaries Public in Ireland), Law Societyn sihteerille ja kaikille hakijan kreivikunnassa ja viereisissä kreivikunnissa toimiville julkisille notaareille.

Yleensä julkisiksi notaareiksi voidaan nimittää vain toimistoasianajajia. Jos julkisen notaarin arvoa hakee henkilö, joka ei ole toimistoasianajaja, Law Society edellyttää kyseisen hakijan antavan Supreme Courtin presidentille sitoumuksen, että hän ei ryhdy laatimaan luovutuskirjoja tai harjoittamaan muuta yleensä toimistoasianajajan toimenkuvaan kuuluvaa oikeudellista toimintaa. Julkisen notaarin arvon haluavien hakijoiden on ensin läpäistävä notaariliiton järjestämä koe.

Huom.

Oikeusministerin, syyttäjälaitoksen johtajan, oikeuden kansliahenkilökunnan ja seriffien tämänhetkisiä palkkioita koskevat tiedustelut voi lähettää

- sähköpostitse tai
- postitse osoitteeseen
Human Resources,
Department of Finance,
Merrion Street,
Dublin 2

Oikeudenkäyntiasianajajat toimivat vapaina ammatinharjoittajina, ja heidän ansionsa vaihtelevat suuresti.

Toimistoasianajajat voivat toimia joko vapaina ammatinharjoittajina tai toisen palveluksessa, ja heidänkin ansionsa vaihtelevat suuresti.

Notaarit perivät maksun jokaisesta vahvistamastaan asiakirjasta. Maksuista ei säädetä laissa, vaan notaarit laskuttavat yleensä käyttämänsä ajan ja matkakulujen sekä sen perusteella, mitä ammattilainen laskuttaisi samasta palvelusta.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 20/11/2018